

HE laeiksi ilmailulain ja liikenteen palveluista annetun lain 127 ja 128 §:n muuttamisesta

(Eli ”ilmailulaki 3”)

Liikenne- ja viestintävaliokunta
15.11.2022

Hallitussihteeri
Iida Huhtanen

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ilmailulaki 3 -hanke: pääasiallinen sisältö

- Lakiesityksessä kaksi pääteemaa
  - Miehittämättömän ilmailun U-space-ilmatiloja koskevan EU-sääntelyn kansallinen täytäntöönpano
  - Lentoestelupamenettelyn muuttaminen
- Lisäksi muutoksia ”toiveiden tynnyristä”:
  - eräitä muita lisäyksiä ilmailulakiin
  - eräitä teknisluonteisia lisäyksiä LIPA-lakiin

U-space 1/3

- U-space = ilmatila, jossa miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä voidaan harjoittaa toimintaa ainoastaan U-space-täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettujen U-space-palvelujen tukemana

- U-space-täytäntöönpanoasetuksen ((EU) 2021/664) tavoitteena on lukuisten samanaikaisten drone-operaatioiden turvallinen hallinta ja miehitetyn ja miehittämättömän ilmailun harjoittaminen rinnakkain turvallisesti.

- Täytäntöönpanoasetus tulee sovellettavaksi 26.1.2023
  - Asetuksessa ei velvoiteta perustamaan U-space-ilmatiloja, vaan annetaan säännöt, jos jäsenvaltio niitä päättää perustaa

- U-spacen kansallinen täytäntöönpano toteutetaan ilmailulain muutoksin

U-space 2/3

- Asetusta ei sovelleta sotilas- ja valtion ilmailuun, lennokkikerhoihin ja < 250 g droneihin
  - Valtion ilmailua ja sotilasilmailua saa silti harjoittaa U-space-ilmatilassa ja näillä toimijoilla on aina ”suuri punainen nappi, jolla taivas tyhjennetään”
- Jäsenvaltio voi perustaa U-space-ilmatiloja
  - Asetus 3(1) art: ”turvallisuuteen, turvatoimiin, yksityisyyden suojaan tai ympäristöön liittyvistä syistä”
  - Kansallisesti ehdotetaan perustettavan Traficomin määräyksellä (max 3 v)
  - Perustuu ilmatilan riskinarvioon
  - U-space-ilmatilojen määrää tai kokoa ei ole rajoitettu
- U-space-palveluntarjoaja
  - U-space-ilmatilassa toimii yksi tai useampi U-space-palveluntarjoaja, jotka tarjoavat miehittämättömälle ilmailulle tiettyjä palveluja, kuten lennätyslupa ja paikkatiedot muusta liikenteestä.
  - Luotava koordinointimenettelyt miehitetyn ilmailun kanssa
  - Sertifiointi päätoimipaikan jäsenvaltion toimesta

U-space 3/3

- Yhteisen tietopalvelun tarjoaja (CIS, common information services)
  - U-spacen toimivuuden ja palveluiden kannalta välttämättömän tiedon tarjoaminen muille palveluntarjoajille
    - Sivu- ja korkeusrajat
    - Lista palveluntarjoajista (tunniste- ja yhteystiedot)
    - Tarjottavat U-space-palvelut
    - Ilmatilarajoitukset
    - Suorituskykyvaatimukset
    - Mahdolliset vierekkäiset U-space-ilmatilat
  - Jäsenvaltio voi nimetä yksinoikeudella tai voidaan muodostaa olemassaolevien palveluntarjoajien tiedoista
    - Kansallisesti ehdotetaan mahdollistettavan molemmat vaihtoehdot

Lausuntopalaute U-spacesta

- Palaute pääosin myönteistä, kansallinen täytäntöönpano katsottiin riittävän joustavaksi ja mahdollistavaksi
- Moni asia jää ratkaistavaksi operatiivisessa toiminnassa ja Traficomin määräyksissä
- Puolustushallinto ja SM esittivät eräitä huolia oman toimialansa huomioimisesta U-space-ilmatilojen perustamisen ja niissä toimimisen yhteydessä
  - tehty joitakin täydennyksiä lakiin
  - pääosin huolet ovat aiheettomia, koska EU-sääntely edellyttää sotilas- ja muun viranomaistoiminnan huomioimista ja viranomaiset pääsevät mukaan Traficomin operatiiviseen toimintaan

Lentoesteet 1/2

- Lentoeste = masto, tuulivoimala, nosturi, valaistus-, radio- tai muu laite, rakennus, rakennelma tai merkki
  - Tarvitsee luvan jos on tietyn korkuinen ja tietyllä etäisyydellä lentopaikasta
- Voimassaolevan ilmailulain mukaan luvan myöntää Traficom, mutta lupahakemuksen liitteeksi tarvitaan ilmaliikennepalveluntarjoajan (Fintrafficin) lausunto
  - Fintraffic on hoitanut myös lentoesterekisteriä tosiasiallisena julkisena hallintotehtävänä
    - Ei säädetty laissa, johtuu ilmailuhallinnon historiasta
  - Fintraffic on perinyt lausunnostaan maksun ilman laissa säädettyä perustetta

Lentoesteet 2/2

- Lakiluonnoksen lausuntoversiossa ehdotettu, että jatkossa asiakas asioisi vain luvan myöntävän viranomaisen (Traficom) kanssa, joka pyytäisi hakemuksesta lausunnon Fintrafficin lisäksi muilta tahoilta (menetelmäsuunnittelijoilta, lentopaikan pitäjiltä, ilmaliikennepalvelun tarjoajilta, jne.)

- Sääntelyn uudistamisen syinä
  - lausunnosta perityn maksun ongelmallisuus
  - puutteellinen säätäminen julkisesta hallintotehtävästä, epäselvät vastuut
  - muuttunut toimintaympäristö (kilpailua toistaiseksi vain lentomenetelmäsuunnittelussa, jatkossa mahdollisesti muussakin toiminnassa)

Lausuntopalaute lentoesteistä

- Fintraffic katsoi lausunnossaan, että muutoksen jälkeen sille ei enää kuuluisi kokonaisvastuu lentoestetietokannasta ja sen myötä lentoesteitä koskevan paikkatiedon jakaminen.
- Asiaan on haettu ratkaisua Fintrafficin ja Traficomin kanssa keskustellen
- Kompromissina esitetään seuraavaa järjestelyä:
  - Säädetään lentoestelupamenettelystä julkinen hallintotehtävä Traficomille (nyt ei ole säädetty) ja lisäksi virastolle mahdollisuus ulkoistaa rekisterin hallinta ja ylläpito
    - käytännössä Traficom hankkisi palvelun suorahankintana Fintrafficilta ja käyttäisi tähän osan lentoesteluvista saamistaan maksutuloista
    - Lentoesterekisteriin rakennettaisiin rajapinta, jonka kautta tietokokonaisuus olisi Traficomin käytössä
    - Lisäksi rajapinta myös muille toimijoille, esim. lentomenetelmäsuunnittelijoille, huomioiden kuitenkin, että kaikki rekisteritieto ei ole julkista

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

Iida Huhtanen
0295 342 613

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ